

NORMEN

23 november 1977

Goedenavond vrienden.

Aan het begin van de bijeenkomst moet ik u allereerst bewijzen dat wij sprekers van deze groep niet alwetend of onfeilbaar zijn. Dat wil zeggen dat we hopen dat u zelf na zult denken, u een eigen oordeel zult vormen. We vinden het dan nog beter dat u, naar rijp overdenken, misschien met de mening van ons verschilt, dan dat u ons gelijk geeft. En dan komen we aan het onderwerp. Ik heb geen bepaald onderwerp voor deze avond dat belangrijk is. Wanneer u dus een onderwerp uit de zaal wilt geven, dan kunt u dat nu doen.

Reactie: Normen. Ruimtevaart. Het geluk van de mens.

Antwoord: Nou, ik heb hier ruimtevaart, die draagt niet bij tot het geluk van de mens. En ik weet ook niet welke normen je daarop toe moet passen. Dus wanneer u het niet erg vindt, dan wil ik hier spreken over normen. En daarbij ook het geluk van de mens hier en daar om de hoek laten kijken.

Kijk, normen dat zijn alleen maar dingen die we onderling overeenkomen. In de natuur bestaat er geen meter. En geen kilometer. En geen zeemijl. En geen geografische mijl. Toch meten wij alles met dergelijke eenheden. Normen die we hanteren, dat zijn normen die wij, wanneer we op aarde zijn of ook in de geest wanneer we daar in onze wereld leven, tot stand brengen. Het is als het ware onze maatstaf en daarmee proberen we dan alles te beoordelen. Maar soms blijkt dat een bepaald systeem faalt. Denk eens een keer aan Engeland bijvoorbeeld. Daar heeft men de hele indeling van het geld veranderd. Ja, dat was beter tegenover het continent. Het decimaal stelsel was, kortom, handiger. Ze hebben een hele tijd gezegd, ja, maar het is onze norm. Het is onze methode. En zo zult u ongetwijfeld nog wel tegenkomen, een pond en die bestaat dan uit zoveel ounces en als je dat dan na gaat rekenen is het net geen pond.

Dat zijn ook weer normen die vroeger tot stand zijn gekomen en waarbij je nu gaat ontdekken dat eigenlijk iedereen dezelfde normen moet aanleggen. Want op het ogenblik dat je verschillende normen hebt, komen er misverstanden. Dit is geestelijk veel belangrijker dan u denkt. Want als u een norm hebt van goed en kwaad, dan kan die voor u persoonlijk perfect en juist zijn. Maar weet u hoe het bij uw buurman gaat? Het is gemakkelijk genoeg om te zeggen, ja, maar die zuipt, en die spuit, en die rookt, en dat deugt niet. Misschien hebt u gelijk. Maar weet u waarom? Wat is de achtergrond? Wat is de oorzaak? Wat hangt ermee samen? Het is gemakkelijk genoeg om te zeggen, nietwaar, ik ben hetero, nietwaar, en dat is het enig goede, hè, en al het andere dat deugt niet. Maar hoe kom je... Dat kan voor jou waar zijn, volledig waar zijn, maar weet je hoe het bij een ander is? Is er een maatstaf waardoor je de essentie van menselijkheid en menselijk geluk kunt meten? Is er ergens iets waardoor je kunt zeggen, ja, maar deze norm is voor iedereen even juist en even goed? Het blijkt dat dit moreel niet kan.

Het blijkt verder dat godsdienstige opvattingen, staatkundige opvatting, voeren tot een normering. Dat wil zeggen het stellen van vaste gedrags- en zelfs gedachteregeels. Maar niet iedere mens kan daarin passen. Is het nu leuk bijvoorbeeld om te zeggen, ja, het gemiddelde van de intelligentie in Nederland is zo en zo hoog, nu moet dus iedereen maar net zo intelligent worden, verder hoeft hij niet, en als hij achterblijft deugt hij niet. Dat is natuurlijk onzin. Dan kun je gaan zeggen, ja, ik meet aan de hand van de prestatie. Hè, wat doet deze mens met de middelen die hij heeft en dan kom je weer tot een heel ander oordeel. En eigenlijk kom je dan ook nog tot de conclusie dat het enige wat je werkelijk doet is bepalen welk nut hebben wij als gemeenschap met onze normen van deze mens, van deze instelling, van deze intelligentie, van deze moraal, van deze religieuze ethiek misschien. Maar dat zegt niets omtrent de werkelijkheid. En daarom is normering eigenlijk alleen maar iets wat helpen kan in een kunstmatige structuur. Maar een kunstmatige structuur kan nooit tegemoetkomen aan levende wezens, laat staan aan bewust levende wezens.

U vindt het misschien een beetje vreemd dat ik zo begin. Maar kijk nou eens naar uzelf. Wat voor normen legt u voor uzelf aan? Hoe denkt u over uzelf, uw eigen handelingen? Hoe denkt u over datgene wat anderen doen? En waar haalt u dan eigenlijk die maatstaf vandaan? God? De tien geboden? De opvatting die wij ontleen aan het christendom? Het kerkelijk gezag? Het inzicht van het moderaam? De moraal van de partij? Waar haalt u het vandaan? Hoe komt u eraan? Laten we proberen om normen te ontmaskeren, want dat is veel belangrijker voor het menselijk geluk dan u denkt.

Kijk, wanneer een mens gelukkig is, dat weet u allemaal, dan is die mens ook tegenover zijn medemensen veel prettiger. Hij is harmonieuzer. En dan kun je wel zeggen, ja, maar het is veel beter om die mensen een beetje ongelukkig te maken en dan dit of dat te volbrengen. Maar als die mens dat zelf mee wil volbrengen is hij gelukkig dat het gebeurt en als hij het niet wil is hij ongelukkig, maar dan tast hij de vrede en het geluk van iedereen in zijn omgeving aan. Dat is een kwestie van flatwoningen. De beruchte langzaam maar zeker doodgezwegen flatneurosen. De stadsvereenzaming. De het milieubederf, al die dingen bij elkaar. Ja, we moeten hier wel wat offeren, want we moeten. We hebben atoomcentrales nodig, want onze energie is noodzakelijk voor een groeiende gemeenschap waarin een groeiend verbruik en een groeiende productie noodzakelijk zijn. Maar kan dat? Dat is de grote vraag. Kun je mensen verder drijven? Oh, als je het hebt over een atoomcentrale, dan kun je het heel erg dramatisch doen en zeggen, ja, maar er zijn al opslagplaatsen ontploft, er zijn al centrales die bijna kritisch waren, waarbij het een haartje is gescheeld of er was een hele stad. Dan zeggen ze, ja, maar dat is een risico dat moet je nemen, of ze zeggen, ja, maar dat kunnen we niet aanvaarden.

Maar de vraag is dan wel, wat wel? Wat is de norm die je aanlegt? Wanneer je zegt, geen atoomenergie, dan zeg je in feite, minder energieverbruik. Maar als je dat zegt, dan zeg je ook, minder elektrische apparaten, minder auto's, minder treinverkeer. Een hele hoop dingen zelf doen, meer lopen. Minder van die super goedkope plastic artikelen maken. Die vreten ook energie in de productie. En zo kan ik nog even doorgaan. Er zit een consequentie aan vast. Er zijn mensen die zeggen, ja, maar wij moeten de natuur handhaven voor het nageslacht. Best. Maar wat doet u dan nu? Wat wilt u van het leven? Wat is uw gelukkig zijn? Waar is het geluk van de mens afhankelijk van? Want dat moet bepalend zijn voor de norm die je aanlegt. Niet het gezag van de hoogste. En niet het nut van het algemeen. Ik vind dat een hele mooie stichting, nut van het algemeen, maar ik ben bang dat net als christelijke naastenliefde dat nut van het algemeen maar al te vaak misbruikt wordt om de liefhebberijen door te zetten van enkelingen, waarvan slechts zeer weinigen de profijten in feite plukken.

Dus wat is geluk? En is het vreemde dat een mens gelukkig is in wat men noemt medemenselijkheid? Dat kan echt bekrompen zijn, kan bourgeois zijn, het kan volledig vrij zijn, maar het moet een relatie zijn die betekenis heeft, die beantwoordt aan lichamelijke, aan mentale, ja, zelfs aan geestelijke en emotionele eisen. Het is het contact van mens tot mens waar het geluk uit voortkomt. En dat contact kan alleen werkelijk bestaan wanneer er een zo grote verscheidenheid is in mensen, in mogelijkheden, dat elke mens toch zijn plaats kan vinden, dat elke mens de mogelijkheid heeft om gelukkiger te zijn. En dan kun je zeggen, ja, maar, ik herinner me een minister die zei, ja, maar kijk eens abortus is kindermoord, dat kunnen wij niet gedogen. En als het hele parlement ervoor stemt, dan zal ik niet tekenen en dan zal het geen wet worden. Was een echte democraat. Kijk, dan zeg ik tegen die man: "Lieve meneer, niemand zegt dat je moet, maar er zijn gevallen bij waarin het nodig is, waarin het belangrijk is dat de mogelijkheid bestaat." Ja, je kunt zelfs verder gaan. Juist wanneer die mogelijkheid bestaat, beperkt als vanzelf dit proces zich tot die feiten waar het werkelijk onvermijdelijk is voor de mens, om welke reden dan ook. Dan wordt het heus niet even een weggooi-kindje maken. Daar zijn andere middelen voor. Maar, dan zeg ik tegen zo'n iemand: "Kunt u het ongeluk, de knoeierij van al die mensen, die het dan toch lekker doen op een andere manier, kun je dit eigenlijk dwingen van de onvermogenen om voort te brengen, terwijl de anderen nog wel kunnen betalen voor iets? Kun je dat werkelijk verantwoorden voor je God?" Ja, maar God leert ons, Jezus leert ons. God heeft de wereld geschapen met alle mogelijkheden. Jezus heeft eerst geleerd je naaste lief te hebben en pas daarna om te vertellen hoe die leven moet.

Ja, dat is natuurlijk erg moeilijk. Kan het begrijpen. Maar dan zeg ik dat over die minister en dan zitten er een paar mentaal in de handen te wrijven. Er zijn groepen die zeggen: "Ja, maar jullie mogen hier geen huizen bouwen, dit is natuur." En als ze dan zeggen, dan gaan we daar, "Wel, ja, maar dat is natuur. En dit is leefruimte." Dus zeg ik: "Ja, potverdorie, moeten ze dan in tenten gaan wonen, die mensen die geen huis hebben?"

Als jullie zeggen, zo moet het en anders niet, dan leggen jullie je eigen normen aan, maar je vraagt niet wat het een ander kost. Er zijn natuurlijk normen. Logisch. Maar normen zoals ze bestaan zijn van een geaardheid waar een mens zich niet onttrekken kan. Moet je een aardig voorbeeld geven, je bent op aarde geboren en zo dadelijk bent u allemaal gedoemd om dood te gaan. Niet leuk hè? Ja, dat ligt eraan hoe je over jezelf denkt als je aan onze kant komt hoor, maar dat is onvermijdelijk. Alle leven vertoont cyclische verschijnselen, manifestaties in verschillende vormen. Nou ja goed, dat is een natuurwet, kun je niet aan onttrekken. Kunt toch niet zeggen, ja, maar ik stel een andere norm, we gaan niet dood. Nee. Trouwens, krijgt u nooit regeringstoestemming voor, kost te veel AOW. Dat kun je niet doen, hè? Maar kunt u dan vertellen wat God wil als God alles geschapen heeft? Kunt u dat werkelijk? Of kunt u zeggen, ja, ik heb mijn normen, ik voel dat voor mij God dit zegt. Akkoord, lieve vrienden.

En dat is geestelijk toch ook zo? Wanneer u uittreedt of u maakt een inwijding door, u volgt welk systeem dan ook en u wordt daar bewuster, gelukkiger, rustiger, wijzer door, wie zal dan zeggen dat dat niet deugt? Wie zal zeggen dat die soms afgoden genoemde goden van India meer of minder waard zijn dan de God die u dient? Voor u is het uw God die spreekt. En voor de islam is het Allah die spreekt. Voor u is het Jezus en voor de ander is het Mohammed. En anderen die denken weer aan Brahma en misschien aan Krishna de danser, aan Vishnu de wijze. Misschien zelfs aan Gandia, de god die zo ontzettend veel menselijke wijsheid weet te verspreiden naar men zegt. Een ander voelt misschien meer voor Kali, naar de verschrikkelijkste vorm, de Kalidoor ja, maar als die mensen daarin vrede vinden, geluk vinden, levenswaarde vinden, wie heeft dan het recht om te zeggen, ik weet het beter?

Het is heel gek dat ze op aarde mensen heilig verklaren, totdat ze medestandsheiligen worden net als Sinterklaas, dan komen ze in de revisie en dan deugen ze niet meer. Wie kan zeggen wie er in de hemel woont? Wie kan zeggen wat de sferen en de hemelen zijn wanneer je op aarde leeft, behalve uit zijn eigen besef? En dat besef is geen norm. Dat is een belevingsweergave, meer niet. En als je gemeenschappelijk over dingen praat, natuurlijk, als je zegt, rood, nietwaar, dan moet je kijken, de een die denkt aan Stalin, de ander aan Den Uil, klein verschil, is dat alleen maar een verschil van snor. Ja. Verschil van optreden misschien. Allemaal rood, en dat is allemaal rechts, en dat is allemaal links. Wie kan zeggen dat die normen die u hanteert juist zijn? Ga dan in uzelf uit van dit standpunt: Ik zal niemand veroordelen, noch zijn weg verwerpen, zolang hij mij de mogelijkheid laat te leven naar mijn eigen normen en mijn eigen inhoud. Ik zal geen kracht uit de geest verwerpen, maar ik zal alleen die kracht voor mijzelf aanvaarden waarmee ik harmonisch kan zijn. Ik zal in het menselijk leven de leefwijze van anderen niet beoordelen of veroordelen, maar zelf zal ik zoeken naar datgene waarin ik harmonisch kan zijn, waarin ik geluk kan vinden, want geluk is in feite een harmonie waarin de kleine details zo lichtend sterk worden dat ze alle uiterlijkheid overwoekeren.

Als je normen wilt stellen, dan stel je die normen aan de hand van jezelf. Er zijn zoveel van die voorbeelden. Ik heb gehoord, dat schijnt pas recent gebeurd te zijn, dat de paus de Nederlandse bisschoppen heeft gezegd dat ze nou toch eigenlijk weer een beetje meer op Rome moeten letten en een beetje minder op het geloof, maar ik vraag die paus dan: Is dan de vorm het geloof? Of is het, het innerlijk weten waaruit je leeft en gestuurd wordt, waardoor je vrede vindt, kracht vindt en geluk vindt, dat belangrijk is? Wat is belangrijker? Latijnse missen en veel roepingen waarvan de helft misschien niet deugt? Of mensen die waarlijk in God geloven en proberen wat zij uit God beleven voor zich ook tegenover anderen waar te maken? Dan kun je zeggen, ja, maar die man die heeft organisatorisch gelijk en uiteindelijk hij is toch ook wijs. Zeker, hij is wijs, maar hij ziet niets anders dan zijn eigen wijsheid.

Normen zijn de blindkleppen die ieder zich voorbindt die geestelijk overtuigd wil zijn van zijn eigen meerwaardigheid.

Zo, en als u het er nou niet mee eens bent, dan is dit een van de ogenblikken die u krijgt om uit te barsten in woedend verweer. Goed, bent u het er allemaal mee eens?

Vraag: Is er nou wat veranderd de laatste 100 jaar in uw opvatting?

Antwoord: Normen veranderen voortdurend. Er is een maat. Er is een constante. En dat is het menselijk streven naar het geluk, zo vreemd als het moge klinken. En het geluk is voor de meeste mensen helaas de zelfbevestiging die ze bij anderen ervaren en niet de zelfherkenning die ze innerlijk beleven. En dan is het heel erg duidelijk dat dus de mode verschuift. En normen zijn een mode, zeker de morele normen. Kijk eens, het is nog niet zo lang geleden, ik geloof nog niet eens ruim, meer dan 20 jaar, dat er nog een bezorgde zielenherder zei: "In mijn gemeente toch geen gemengd baden, dat roept kwade gevoelens op." Nou ja, die man die sprak vanuit zijn eigen ervaring, en die dacht er niet over na hoe het met anderen ging. Wanneer ik denk aan het huwelijk. Huwelijk wordt door de ouders gesloten, dat was vroeger heel normaal, omdat het huwelijk toen in de eerste plaats een zakelijk contract was, zeker waar bezittingen waren. Daarnaast kwam dan eventueel nog wel wat anders, maar dat was niet belangrijk. Er is een tijd geweest waarin het eigenlijk een faux pas was, een fout, om je eigen man of je eigen vrouw lief te hebben. De man had zijn minnares, de vrouw had haar minnaar, als ze eerst maar zorgde dat er nageslacht was waardoor de erfenis verenigd bleef.

Dat is natuurlijk krankzinnig vanuit het standpunt van deze jaren. Maar is het wel zo belangrijk? Nee, ik geloof als je alle normen nagaat, alleen al uit de laatste 40 jaar, dat je een enorme verschuiving hebt. Hebt u al eens erover nagedacht hoe men bijvoorbeeld, nou, laten we zeggen 50 jaar geleden, dacht over een minister?

Reactie: Excellentie.

Antwoord: Een minister was inderdaad een excellentie. En hij zei tot het volk: "Wees gerust, ga rustig slapen. Wij, wijzeren, wij regenten zullen voor u al het goede doen." En tegenwoordig zeggen ze: "Wat moet die keikop nou eigenlijk?" Daar werd vroeger niet aan gedacht. Hè, er is een dame, hoe heet ze ook weer, oen van dit of van dat, van den Berg geloof ik, nee, van de Heuvel. Ja, nietwaar. Die zegt, nou ja, het is niet verstandig, maar ik kan het begrijpen. Nederland moet een republiek worden. Nietwaar, nou ja goed, een republiek dat betekent helemaal niets zoals u denkt, Oranje moet weg, betekent heel iets anders. Een vorst is, volgens de oude opvatting, God gegeven gezag. Het is een opgelegde macht, en die kun je dan wel ontluisteren, ontdoen van zijn bevoegdheden, maar het blijft God gegeven macht. Een erfelijke belasting opgelegd door de wil Gods waaraan een volk zich heeft te onderwerpen. En als je nou zegt, ja, maar ik wil een republiek, dan zeg je in feite, ja, die God die kan mij nog meer vertellen. Ik zie wat daar gebeurd is. Nou ja, wat dat betreft heb ik gehoord dat ze vroeger vertelden dat er dorpen in Nederland waren met ontzettend veel inteelt. Hè, dat hebben we dus ook gezien in hogere kringen. Nee .... (niet te verstaan) ..... vervullen met een inzet waar iedereen zijn pet voor af kan nemen, en toch kan ik begrijpen dat men zegt: "Ja, maar wij mensen moeten het toch doen."

En ik geloof dat dat, u neemt me niet kwalijk als ik weer verder ga naar mijn onderwerp.

Als ik daaruit de conclusie trek dat de zelfstandigheid van de mens ook moet betekenen dat hij zelf beslist en ook dat hij zelf de consequenties ondergaat van zijn eigen daden en niet het slachtoffer is van de vroom lijdende mensheid die u zegt dat in de hemel de beloning komt voor alles wat je ze nu geeft. Ik heb er niets op tegen dat u de hemel probeert te verdienen wanneer u het doet volgens uw eigen besef en leven, wanneer u het zelf doet door persoonlijk goed te zijn voor uw medemens, want dan bereikt u inderdaad verlichting. Maar ik heb er wat op tegen wanneer u zegt: "Ik heb eelt op mijn knieën, ik heb eelt op mijn hart, ik heb eelt op mijn tong, ik heb eelt op mijn vingers van het bidden, dus kom ik in de hemel, ik weet het, daar heb ik bezwaar tegen."

Ja, u zult zich afvragen, hoe kom je tot deze uitval? Wij proberen iedereen die overgaat bij te staan. En ik kan u vertellen, wanneer je dergelijke... ze komen nog voor, wanneer je dergelijke ellendelingen ontmoet, dat je er ontzettend veel moeite mee hebt. Die zijn er niet van te overtuigen dat het licht wat zij zien in de plaats komt van een hemel waarin hosanna roepende engelen hem binnenvoeren, waarna Sint-Pieter in zijn baard kroelt en zegt, zet u voor de troon Gods.

Nou ja, nou ja, is niet netjes hè? Erg vervelend wanneer je dat zegt. Maar als daar de normen van een maatschappij uit geboren moeten worden, uit zelfmisleiding, uit pogingen tot zelfverheffing, uit verblinding voor de werkelijkheid van leven, mens zijn en innerlijk bestaan, mag je dan niet nijdig worden? De normen veranderen. De normen verschuiven. Niet altijd. Maar tegenwoordig is het een schandaal wanneer een man van ontwikkelingshulp voor zijn eigen functie een zeer luxewagen aanschaft, nietwaar. Hij hoeft het dan allemaal niet op de fiets te doen, maar als je anderen wilt helpen, dan moet je geen luxe limousine hebben, maar een lelijk eendje. Zo denken de mensen al. Het begrip is veranderd. Niet, in deze hoge positie heb je het nodig, nee. Als je wilt dat wij iets doen voor anderen en daar zit je voor, moet je zelf ook wat doen voor anderen, al is het alleen maar door een zo groot mogelijk deel van je budget naar buiten te sturen en niet zelf op te komen, of te eten, hè. Dan kun je zeggen, ja, dat is niet leuk. Nee, dat is niet leuk, natuurlijk niet. Maar het is zo.

En dat deze kritiek komt, dat deze verandering is gekomen en mag ik u eraan herinneren, u zit hier in een centrum waar het toch nog moet bestaan, klein beetje maar, provo, oranje vrijstaat en al die andere ontwikkelingen. Het is niet allemaal goed verlopen, ik weet het wel. Maar heeft u daar dan niet de tekenen gezien van mensen die zoeken naar een andere wijze van bestaan? Die anders willen zijn, die geluk zoeken niet meer in hebben, hebben, hebben, krijgen, krijgen, krijgen. Die van het leven niet verlangen dat het een soort weggeefshow wordt. Maar die alleen van het leven verlangen dat het vol is van denken, van begrip, van contact, van beleven dat gebaseerd is op wat je zelf bent en wat anderen zijn. Zeker, die groepen die zijn langzaam maar zeker ook verwilderd. Uiteindelijk als je praat over provo, dan kun je het niet nalaten om ook te praten over de terroristen van deze tijd. Die zijn ook voortgekomen uit datzelfde proces. Maar dat zijn degenen die zeggen, wij weten het. Je weet niets. Begin te beseffen dat je niet weet wat goed is voor een ander. Alleen in bepaalde eenvoudige stoffelijke gevallen kun je dat overzien. Maar zolang mensen niet eens weten hoe ze een verkeersweg veiliger kunnen maken, moeten ze toch niet proberen om uit te maken hoe mensen moeten leven om gelukkig te worden. Want wat dat betreft is er meer drukte, botsing en filevorming in het maatschappelijk verkeer dan op een snelweg.

Ik weet niet wat goed is voor een ander. Maar ik weet wat juist is voor mijzelf. Die juistheid zal ik niemand opleggen, ook al wil ik een ander ermee confronteren. Door wat ik ben, door wat ik doe, zal ik duidelijk maken dat ik gelukkig ben. En kunnen ze dan mijn denken niet delen, mijn vreugde zal ze bereiken. Mijn gevoel van licht, van prettig bestaan, van harmonie zal ik uitstralen tot die anderen dat ook weten.

En nou ga ik een kort eindje nog over een andere boeg, dus wanneer u nou hier weer opmerkingen hebt, kunt u het zeggen.

Vraag: En hoe zit het met die punkgroepen dan bijvoorbeeld, met die invloed zoals punk?
Antwoord: Wat is punk in feite? Punk is de demonstratie van de machteloosheid door het creëren van een beeld waar je innerlijk niet eens achter staat, tenzij je jezelf te grabbel gooit voor je eigen gevoel. Punk is gewoon weer een contrastbeweging. Met al zijn gewelddadigheid niet anders dan een uiting van machteloosheid in een wereld waarin je niet meer geloven kunt, terwijl je in jezelf niet meer durft geloven. Dat is punk. Punk is niet filosofie. Punk is wanhopig protest verpakt in een commercieel jasje en aangekleed met nieuwe sieraden waar iedereen wat aan verdienen kan zoals veiligheidsspelden, scheermesjes en dergelijke. Als we dat nou maar begrijpen.

Vraag: Is de mens al rijp voor een andere instelling? In deze 50 jaar, dat ben ik al, is er zoveel veranderd, gaat het ook te snel van petroleumtijdperk naar dat atoom. Zijn daar de mensen zo radeloos eigenlijk geworden?

Antwoord: Nee, de mensen zijn radeloos omdat ze zich laten leven door hun techniek waar ze trots op zijn. Het is het gevoel van beheerst worden.

Mag ik een eenvoudig voorbeeld geven? Als je vroeger een klacht had, dan ging je naar iemand toe. Was er een rekening waar wat te veel op stond, dan nam je contact op en dan maakte men beleefd excuus, men zocht het na, en eventueel probeerde men zelfs je te helpen door op een of andere manier bijzonder je best voor je te doen. En wat krijg je tegenwoordig? Nou ga je in de computer. En als je nou schrijft dat je helemaal niets besteld hebt, dan zegt de computer, maar ik heb het geregistreerd, dus u moet betalen en die schrijft een dreigbrief. En die gaat verder. En eindelijk, eindelijk, wanneer het bijna tegen kosten van deurwaarders en dergelijke aanloopt of misschien zelfs later, is er iemand die zegt, ja, maar voor dat we nou die kosten gaan maken moeten we toch nog eens even menselijk nagaan. Maar dan zeggen ze ook niet, het spijt ons, die fout zit daar of daar, want dat zou slecht zijn, nietwaar, dat de mensen het idee hebben dat wij fouten kunnen maken. Dan schrijven ze, door een misverstand is uw schrijven blijven liggen, en wij verklaren hiermee dat u ons niets meer schuldig bent, en dan komt die computer weer, nietwaar, behoudens onze administratie- en portokosten idem zoveel.

Dat bedoelde ik nou wanneer ik zeg dat het menselijke element door het mechanische is vervangen, dat de mens zich steeds meer laat beheersen door zaken die technisch zijn. Je kunt het op elke straathoek zien. Voetgangers kijken naar de verkeerslichten en automobilisten kijken ernaar. Vervolgens naar de aanwezigheid van een gerechtsdienaar. Is deze niet aanwezig, dan doen ze of die lichten niet bestaan. Maar ieder voor zich denkt, wanneer ik groen licht heb, dan is iedereen verplicht voor mij opzij te gaan. En dan komt er weer een aanrijding op een zebepad. Of er botsen er twee op een kruispunt omdat de een dacht het oranje licht nog te halen en de ander iets te vroeg startte omdat hij dacht, nou komt het groen. Nietwaar, en dan gaan ze beide een tijd in het wit gekleed. Misschien blijvend. Zolang ze dan boven aarde blijven. Maar realiseer u dit. De onrust die ontstaat is niet de mentale verandering, maar het is de afhankelijkheid die men gecreëerd heeft ten aanzien van een technisch apparaat.

Mag ik u nog een voorbeeld geven, dan weet u misschien nog beter wat ik bedoel? Een hele hoop gevecht over ministeries. En over die commode die tot stand moet komen, pardon, dat kabinet. Kijk, nu denkt u, ja, maar die kunnen dan wel heel wat doen. Weet u dat in de praktijk de besteedbare gelden al lang zijn vastgelegd waarvan ongeveer 78% zelfs tot een periode die bijna 10 jaren belooft. Weet u wat dat betekent? Dat al die nieuwe ministers en Kamerleden alleen op hun eigen manier uit kunnen geven wat ze aan schulden gaan maken. En die mocht u dan betalen. Dat is beheerst worden door het apparaat. En de mens die voelt dat hij ergens een deel is van een mechanisme en toch zichzelf wil zijn, zich niet wil onderwerpen aan de feilloosheid, die wordt langzaam maar zeker ongeduldig. En het broeiende hierbij is dat hij niet gaat werken tegen deze vertechnisering van alle menselijke elementen, maar dat hij tegen zijn medemensen op gaat spelen omdat die de techniek op zijn... volgens zijn idee verkeerd gebruiken. Maar het is niet het gebruik van de techniek, het is de afhankelijkheid van de techniek waar het om gaat.

Er zijn enkele projecten, dat weet u waarschijnlijk ook wel, over de hele wereld, ook in Nederland, waar men probeert die onafhankelijkheid op een of andere manier te herwinnen. Maar de mens is al zo gewend om eisen te stellen aan het leven, dat hij zich niet los durft maken omdat dat betekent dat zaken die hij voor zijn bestaan als essentieel beschouwt, dan niet meer voldoende voorhanden zijn. En ja, dat is eigenlijk de onrust die ontstaat. Die normen zelf veranderen ontzettend snel. Het enige jammer is dat men niet begrijpt dat de verandering van mentale en morele normen op zichzelf niet voldoende is, tenzij men daaruit conclusies trekt ten aanzien van zichzelf, eigen leefwijze en de mogelijkheid om eigen innerlijke kracht en wezen te versterken. En als u dat nou in de gaten houdt, dan weet u dus waarom in die 50 jaar zoveel veranderingen zijn gekomen en eigenlijk zo weinig essentiële verandering.

Het maakt weinig verschil uit, nietwaar, of u zegt, wij zijn vrij, of dat u zegt, wij zijn slaaf. Want als u eten wilt, dan zult u tot op een zekere mate, zult u slaaf moeten zijn. Hetzij in de arbeid die u verricht, hetzij ten aanzien van het behouden en conserveren van het kapitaal waarover u beschikt. Je bent gebonden. En tegelijkertijd wilt u vrij zijn. Maar vrijheid kan alleen weer ontstaan wanneer ik voor mijzelf maatstaven kan stellen zonder deze aan de wereld op te leggen en innerlijk diep in mijzelf de kracht kan vinden om deze maatstaven voor mijzelf inderdaad en voortdurend te hanteren.

Is dat duidelijk?

Vraag: Mag ik vragen waar de mensen dan deze maatstaven vandaan halen?

Antwoord: Ja. Nou vraagt u me iets. Waar halen ze het vandaan, hè, en waar laten ze het?

Reactie: Je bent onvolmaakt, je valt altijd terug in je fouten. En dat geeft geen bevredigend gevoel.

Antwoord: Nee, maar waarom denkt u dat het fouten zijn? Ja. Wie heeft u verteld dat het fout is?

Reactie: Dat merk je aan de reactie.

Antwoord: Ja, dus met andere woorden, iets is voor u een fout omdat anderen het als zodanig beschouwen. Maar als u het nu eerlijk en oprecht als juist beschouwt voor uzelf, dan is het geen fout meer. En als u voor uzelf het gevoel hebt, ik heb toch iets fout gedaan, innerlijk, dan betekent het niet dat hetgeen u gedaan hebt verkeerd was, maar dat de manier waarop u het gedaan hebt verkeerd was. Want u hebt dan een conflict tussen uiting en innerlijk geschapen. En als u op die manier werkt, dan verdwijnt veel van dat zondebesef dat de mens wordt aangepreut. Het is misschien een beetje cru als je het zo zegt, maar ik heb vaak het gevoel dat men fouten creëert in een publieke opinie om daardoor anderen te dwingen niet zichzelf te zijn. En voor mij is dat onaanvaardbaar, dat zult u begrijpen. Waarom u terugvalt in een fout, omdat die fout, die u als zodanig wenst te beschouwen dus, een essentieel deel is van uw eigen leven, van uw bestaan. Het is iets wat ingebouwd is waarschijnlijk in uw stoffelijke voertuigen en daarnaast in uw mentale ontwikkeling en de geestelijke voertuigen daarboven. En dan is het niet de kunst om dat uit te wissen. Dan kun je ook wel zeggen, ja, als je oog u hindert druk het uit, nietwaar. Maar als je nou toevallig een beroep hebt waar je twee ogen bij nodig hebt, dan wordt het toch wel lastig. Het is probeer te zien hoe je die fout goed kunt gebruiken. Op welke manier kun je diezelfde mogelijkheden zo hanteren dat je er gelukkiger door wordt, dat je daardoor anderen gelukkiger maakt en dat je anderen minder stoort daardoor. De fout ligt in de beschouwing meer dan in het feit meestal.

Voldoende?

Vraag: Hebben geesten normen?

Antwoord: Ja. Maar er zit bij ons een aardigheidje ingebouwd dat bij u niet bestaat. Bij ons zijn namelijk gedachten bepalend voor de wereld waarin we leven. En wanneer ik dus bepaalde normen heb, dan voel ik me automatisch aangetrokken tot anderen die soortgelijke normen hanteren. En daardoor krijgen we een wereld waarin we onderling deze norm zonder meer erkennen, maar we beseffen dat anderen met een ander denken die normen niet kennen. Dan zoeken we naar die punten waarop we die ander toch kunnen bereiken en komen tot een uitwisseling waarbij de norm geen rol speelt, behalve op het ogenblik dat we de opgedane ervaring voor onszelf verwerkt hebben. En als dat op aarde ook zo zou zijn, zou het veel beter zijn denk ik.

Voldoende?

Vraag: Kan ik dat ook krijgen door de opvoeding van mijn vader en moeder?

Antwoord: Natuurlijk. Wat is opvoeding anders dan een dressuur gebaseerd op de waarde die de maatschappij gecreëerd heeft, plus de eigen uitingsbehoefte van de ouders die door frustratie

op het kind geprojecteerd wordt? En dat kan net zo goed een zondeloos leven zijn. Het is heel eigenaardig. Ja, misschien denkt u dat ik afwijk, maar het is weer zo'n aardig bewijs ervoor. Je hebt een League for Morality, hè, in de Verenigde Staten. En dat is dan weer een onderafdeling van die grote bond waarbij je hebt de Daughters of America en al die anderen. Nu blijkt dat degenen die daarin het hardst vechten voor de moraliteit van hun medemensen, vaak mensen zijn die zelf uitermate immoreel geleefd hebben. Die mensen die je dus geen mevrouw mocht noemen, want dat zijn ze niet, maar die beleefdheidshalve dan met het Franse equivalent daarvan worden aangeduid. Wie het niet weet, moet zich daar niet druk over maken, dan bent u nog onschuldig en als u het wel weet, moet u er ook niks van denken. Want die dingen bestaan nu eenmaal.

De mens bestrijdt in anderen wat hij vreest in zichzelf. Dat is bij de opvoeding heel vaak het geval. Wat de mens droomt voor zichzelf en onbereikbaar ziet, projecteert hij op anderen en wil het daarin waarmaken. En dat doen ouders vaak ten aanzien van hun kinderen. En misschien dat het wel goed is dat in deze tijd de kinderen meer zelfstandigheid krijgen, ook wanneer dat betekent dat ze daardoor tijdelijk met onzekerheden en problemen zullen worden geconfronteerd die de kinderen vroeger niet hadden. Want dat is ook een ontwikkelingsproces, omdat de jeugd weer haar eigen plaats in de gemeenschap moet vinden, maar nu op grond van haar eigen zoeken, haar eigen denken en haar eigen besef, en niet op grond van datgene wat een ander in hen wil zien.

Is dat voldoende?

Vraag: Zijn er daarom misschien normen in de jeugd?

Antwoord: De normen die in de jeugd bestaan, worden bepaald door wat het kind lekker en onaangenaam vindt, plus datgene waarvan de ouders zeggen dat het goed is, zodat ze een niet opvolgen van deze raadgevingen over het algemeen met onaangenaamheden aanvullen. En dan krijg je dus dat je op een gegeven ogenblik zegt: verkeerde handjes en klappen om je oren, en je gaat automatisch rechtshandig worden, zelfs wanneer je van aanleg linkshandig of ambidextrous zou zijn. Dus twee handen. En ik vind het erg jammer dat de mensen de kans niet krijgen om zich op hun eigen wijze te ontwikkelen. Ik kan het nogmaals hier met klem zeggen.

Vraag: Zijn er in dat verband ook de geboden en de verboden van de kerk nog van belang?

Antwoord: Veel van de geboden en verboden van de kerken zijn ontstaan uit een behoefte om de machtspositie van die kerk te handhaven. En dat betekent dus dat heel vaak verboden, maar ook geboden en zelfs dogmata zijn ontstaan omdat men hierdoor een greep probeerde te krijgen op de gelovigen, en indirect zo zijn eigen herdersinstinct, dat in deze gevallen wel een klein beetje stinkt naar machtslust, hè, uit kon leven. En dan krijg je die typische verschillen, nietwaar, waarbij de mogelijkheid van onechtelijk nageslacht voor de dominee een zonde is en voor de pastoor iets wat God wel gewild zal hebben, maar dan moet je toch wel meteen overgaan tot het sluiten van een kerkelijk huwelijk. Deze mensen zien alles in hun eigen visie, ik heb het daarnet betoogd.

Maar die normen die worden toch geschapen door de mensen die denken dat ze het beter weten dan u. En die u misschien goedwillend willen beschermen voor de gevolgen van het uzelf zijn. Maar is de consequentie van in uzelf zijn ook niet uzelf leren kennen? Ze maken het u dus ook onmogelijk uzelf te leren kennen. En vele normen, die niet door een maatschappelijke noodzaak zijn ingegeven, rechtsverkeer bijvoorbeeld, onderling afspraak, geen echte norm, hè. Maar die worden dus in feite geschapen door de behoefte een bepaald patroon op te leggen aan anderen. De zaligverklaring van het gezin of de aantasting van het gezin als burgerlijk en weet ik wat allemaal meer. Dat is allemaal dwaasheid. Samengaan van mensen wordt bepaald door liefde. Niet door het al of niet bestaan van een officiële band. En hoe zij op hun eigen wijze de zaak willen vastleggen of niet vastleggen is hun eigen zaak. Daar heb je alweer zoiets van de norm.

Maar het gezin kun je aanspreken, de eenling veel moeilijker. Als je weet waar het gezin is, dan weet u hoe u op het gezin druk uit kunt oefenen. Is dat gezin er niet, en laat je dus een niet-geregistreerde vorm toe, dan moet je proberen om die toch weer op een of andere manier vast te leggen. Bijvoorbeeld door te zeggen, een bepaalde voorrechten krijg je alleen wanneer je als samenlevende of iets dergelijks geregistreerd staat. Dan heb je ook weer diezelfde greep. Maar het gaat dus mede om de greep op de mensen. En als je dat gaat begrijpen, dan zie je dus in dat normen heel vaak niet worden geschapen om hun werkelijke inhoud of waarde, om hun werkelijke betekenis, maar eerder om hetgeen zij zo in andere mensen mogelijk maken. Maar wie heeft het recht te zeggen: "Ik ken Gods wil en niemand anders."?

Vraag: Kan uw wereld niet meer invloed krijgen op ons?

Antwoord: Wanneer we u vrij willen laten, kunnen we daar niet te ver mee gaan.

Reactie: Ja, maar er zijn zoveel mensen die hier niets van weten. Kan dat niet...

Antwoord: Denkt u niet dat er heel veel mensen zijn voor wie het erg pijnlijk zou zijn om met deze feiten geconfronteerd te worden, die daardoor ongelukkig of onzeker zouden worden? En daarom is het, zeker in het occultisme, belangrijk dat je de mensen benadert die zoeken, die interesse hebben. En dan vind ik het nog belangrijker, maar dat is dus een standpunt van onze groep, wordt niet door iedereen gedeeld, dat we zeggen, maar laat die mensen toch vrij om een oordeel te vormen. Leg ze een bepaalde manier van denken van reageren, van aanvoelen voor, en laat ze dan zelf beslissen. Want wanneer ik u tegenhoud wanneer u een fout wilt maken, en een fout die voor uw leven misschien ingrijpende veranderingen te betekenen zou hebben, dan ben ik in wezen aansprakelijk voor alles wat daaruit voortvloeit. Ook uw eigen onbewustzijn eventueel. Dat kun je niet doen.

Wie is in staat de verantwoordelijkheid voor zijn medemens te dragen? Je kunt natuurlijk zeggen, ja, maar dat is Jezus. Jezus draagt die verantwoordelijkheid. Maar waarom vertellen die mensen dan zoveel wat Jezus nooit gezegd heeft? Ik geloof inderdaad dat er enkelen zijn, krachten van het licht of delen van God, of hoe u ze noemen willen, die die verantwoordelijkheid en dat ingrijpen kunnen dragen. Maar ik weet dat wij in onze wereld daartoe niet een voldoende inzicht hebben en niet de kracht om alles, eenvoudig alles goed te maken wanneer het mis zou gaan. En daarom helpen we alleen daar, grijpen we alleen daarin, beïnvloeden we alleen daar, waar volgens onze mening de ontstane schade ten hoogste zeer gering zal zijn. En het bereikte inzicht, het bereikte nut voor de mensen op zichzelf een nieuwe oriëntering, een nieuw houvast misschien ook in hun denken, leven en bestaan kan betekenen. Dat is de reden waarom we zo werken.

Voldoende?

Ja. U moet u me niet kwalijk nemen dat ik nu dit deel ga afsluiten. Hebt u nog vragen? Ik zal proberen, ik weet niet zeker of het gaat. Ik moet ergens anders naartoe, maar dan zal ik een lijntje openhouden naar de volgende spreker die van deze zelfde persoon gebruik maakt.

U hebt mij gevraagd, spreek over menselijk geluk. Maar wat is geluk anders dan de harmonie die je ervaart met alle gebeuren? U hebt me gezegd, spreek over normen. Maar wat zijn normen anders dan een kunstmatige structuur door mensen of gemeenschappen tot stand gebracht en aan anderen opgelegd, die in een voortdurende verandering de machtsverhoudingen meer weerspiegelen dan de innerlijke werkelijkheid van de delen waaruit de massa's en menigtes zijn opgebouwd?

Ik heb geprobeerd u daarin inzicht in te geven. Leef in harmonie met alles, niet alleen met je medemens, maar met de natuur. Voel je verbonden met bloemen en planten, met dieren, zo goed je kunt. Niet denkende dat ze daardoor menselijk zullen worden, maar beseffende dat zij op uw uitstraling met de hunne reageren. En dat kan vaak in hun gedrag, hun wijze van groeien en bloeien ook tot uiting komen.

Probeer zelfs met die schijnbaar dode wereld van asfalt, cement en valse façades in harmonie te komen waar het mogelijk is, want daarachter schuilt toch weer een werkelijkheid die de moeite waard is. Zoek harmonie, en je zult gelukkig zijn.

En wanneer er normen zijn, houd je eraan zolang ze je niet onmogelijk maken jezelf te zijn. Het heeft weinig zin een ander te bruuskeren of te storen. Maar als je in jezelf een waarheid herkent, laat dan niet een ander vertellen wat goed is, zolang je dit innerlijk al juist hebt ervaren. Beoordeel wat je gedaan hebt niet aan de hand van een mening veel later door anderen gevormd, beoordeel je daden aan de hand van inzet, innerlijke aanvaarding, harmonische verwerking op het ogenblik van gebeuren. En aanvaard de consequenties ervan niet als een straf of een beloning, maar alleen als een mogelijkheid om uw besef verder uit te breiden en zo uw eigen bestaan aan te passen aan de kosmische wetten die u niet breken kunt, maar die u vaak als een belasting ervaart, en op die manier met de hoogste kracht in uzelf, door uw kracht die de kern is van alle bestaan.

Daarmee vrienden, dank voor uw aandacht. Is mijn genoeg, voor u misschien minder. Als u denkt dat het later heet kan worden, hebt u alvast een voorproefje gehad. En wanneer u dan hoopt toch die harmonie te bereiken, kunt u zich voorstellen hoe verkoelend dat zal werken. Misschien draagt het bij tot een innerlijke opgewektheid.

Goedenavond.

VRAGEN EN ANTWOORDEN

Goedenavond vrienden.

Dan gaan we vragen beantwoorden. U weet een persoonlijke vraag kan ik niet beantwoorden. Zijn vragen waar ik misschien geen antwoord op weet, zal ik u zeggen. En voor de rest begin ik met al geen schriftelijk is binnengekomen.

Vraag: Als iemand sterft, ziet u dan Jezus? In geen enkel boek heb ik daar ooit over gelezen en ik zou dat zo graag willen weten.

Antwoord: Nou, het is niet onmogelijk. Maar ja, de meeste mensen die hebben nou niet zo geleefd dat ze met Jezus volledig harmonisch zijn. En bovendien Er zijn zoveel entiteiten die veel dichterbij horen. De meesten zien toch wel iets wat er erg op lijkt. Moet je goed luisteren. Als u doodgaat, dan is vaak het eerste ervaren een licht, en dan denk je, waar is het? Dat licht achter een soort duistere tunnel waar je doorheen gaat. Die tunnel dat is eerst even realiseren wie en wat je bent. En in die periode heb je dus hulp en bijstand. En dan kom je naar dat licht en dat is toch eigenlijk wel God, dacht ik. Iemand die licht ziet, nou ja, die kan heus wel zeggen: "Wat mij betreft, ik heb Jezus gezien." Want het is de goddelijke kracht die je ziet, de lichten in de wereld van liefde. Dus wat weer meer.

Vraag: Mag ik even vragen, waar bestaat die hulp en bijstand uit?

Antwoord: Die hulp en bijstand? Nou, bijvoorbeeld door iemand te zeggen: "Hey, je bent dood." Nou, dan zeggen ze: "Ik geloof het niet." Zeg ik: "Nou, ga mee, dan gaan we naar je begrafenis kijken, kun je lachen." Oh, er zijn er wel die erbij staan te kijken van: "Heere, mijn tijd is het waar?" Maar er zijn er ook bij die kijken naar die grafredenaar en zeggen: "God, wat staat hij te liegen." Weet je. Ja.

Vraag: Krijgt iedereen die hulp en bijstand?

Antwoord: Praktisch iedereen. Ik kan niet zeggen iedereen zonder uitzondering, want dat weet ik eenvoudig niet. Maar in mijn ervaring krijgt iedereen deze bijstand in zekere mate. En ik geloof dat het erg belangrijk is dat hij die zelf accepteert.

Vraag: Is het bezoek van Sadat aan Jeruzalem een geslaagde vredesmissie?

Antwoord: Het is een geslaagde poging van de feniks om op de leeuw te rijden. Je kent het verhaal misschien wel. Er was een kleine feniks en een leeuw, de leeuw zei tegen hem: "Ik ga je opeten." Maar had ik nou maar wat te drinken. "Weet je wat?" zei de feniks, "ik wil op je rug zitten en dan zal ik je naar het water brengen. Kun je me daar opeten." En die feniks die zei toen: "Ja, ik kan zo niet makkelijk blijven zitten." Die maakte een riemensysteemje en zei: "Zo, nou kan ik me vasthouden." Maar deed er een paar sporen aan ook. Toen gaf hij de leeuw de sporen. Want hij dacht: "Als die leeuw zich nou maar moe loopt, dan komt er een ogenblik dat ik nog fris ben, dan kan ik er vandoor gaan." En ik geloof dat je de missie van Sadat op dezelfde manier moet zien. Moedig, eerlijk misschien, maar vooral erg politiek.

Er was een grote dreiging van geweld tussen Israël en de Arabische wereld. En wanneer dat zou zijn uitgebroken, wie zou dan de grootste kosten hebben gehad? Egypte. En Egypte heeft het ook niet meer. Nou, en Egypte heeft dus gedacht: "Nou, dan moeten we dus de zaak aan de gang brengen, want als die vredesconferentie werkelijk niet slaagt, dan krijgen wij er last van." En vooral omdat ze ook wel weten door hun geheime dienst dat die Israëli's ook een paar wapens hebben. Nou ja, laten we daar niet te veel over praten, maar die kunnen wel een hele stad onbewoonbaar maken.

Vraag: Gaat dat gebeuren?

Antwoord: We nemen aan dat die grote wapens niet gebruikt worden. We nemen aan dat een geschil tussen Israël en Syrië, waarbij wapens gebruikt zullen worden, mogelijk mede een deel van Libanon erbij betrokken, uit zou breken in de eerste drie maanden van het volgend jaar. Maar we nemen dus aan dat wanneer dit lukt doordat de Israëli's toegeven ergens, niet star blijven op hun eigen standpunt alleen, dat dan niet de hele Arabische wereld hen aanvalt. En dat zou weer betekenen dat dan de financiering van die oorlog veel moeilijker wordt en dat daardoor de strijd dus korter kan worden gestreden. Vooral wanneer de Israëli's dan niet weer grondgebied gaan bezetten.

Vraag: Is Achnaton de vader van Toetanchamon? En zo niet, wie dan wel?

Antwoord: Nou, ik moet het eerlijk zeggen, ik weet het niet. Maar ik dacht niet dat Achnaton de vader van Toet was, nee. Nee. Nee, zover ik weet niet, maar de rest weet ik niet.

Vraag: Hoe leeft de geest van de mens na zijn dood verder? Is het moment van overlijden daarbij belangrijk? En als iemand dement is, is hij dat dan ook in het hiernamaals? En als iemand als baby sterft, is zijn geest dan onontwikkeld en kan hij daardoor dan niet praten of communiceren in het hiernamaals?

Antwoord: Nou, mag ik u een tegenvraag stellen? Als u een auto hebt waar één cilinder voortdurend overslaat en u stapt uit, loopt u dan mank? Nou dan. Dus dat is duidelijk. Wat aan stoffelijke nadelen, voertuigelijke nadelen bestaat, valt weg op het ogenblik van de overgang. En voor de rest, ja, iemand die seniel is, nou ja, die is misschien seniel in uw ogen. Het kan ook zijn dat hij lichamelijk seniel is. Maar dat verdwijnt als dat lichaam verdwijnt, dan blijft die persoon toch zichzelf, want die zit erin.

En die baby, nou ja, misschien heeft die baby ook wel gedacht: "Wat moet je met die mensen praten?" Niet waar? Zo utepetoelutje, hoe gaat het met mijn schatje? Pat pat pat pat pat. Als ze het tegen mij zouden zeggen, zou ik ook mijn bek open doen. Maar gedachten zal die baby ongetwijfeld hebben. En aangezien gedachten de taal zijn van de geest, kunt u ook nagaan dat ze volledig bespraakt zijn, waarbij alleen de vraag is welk bewustzijn hebben ze opgedaan.

Dan de vraag of het ogenblik van de overgang belangrijk is, soms wel. Het is namelijk zo dat wanneer je de ervaringen hebt opgedaan die je nodig hebt om geestelijk verder te kunnen gaan, is er niks aan de hand wanneer je ook overgaat. Maar wanneer je dus bepaalde ervaringen in de stof juist ontvlucht, dan ben je daar zo sterk mee bezig wanneer je overgaat, dat je daardoor eigenlijk je normale geestelijke bestaan een tijdlang niet kunt hervatten.

Vraag: Groeit een baby door na de overgang?

Antwoord: Nou, ik zou zeggen dat dat maar heel zelden het geval is. Kijk, die baby die die heeft helemaal geen behoefte om baby te zijn, is persoonlijkheid. En alleen wanneer die baby dus overlijdt op een ogenblik dat de eigen geest nog behoefte heeft aan stoffelijke ervaring en geen vrede kan hebben met zijn overgang, dan krijgen we een simulatie van een groeiproces, waarbij dan vaak geestelijke helpers zijn, die zorgen dus dat zo'n iemand een tijdje lang voort kan sukkelen tot dat hij beseft dat het allemaal niet meer nodig is.

Vraag: Heeft ieder mens helpers aan gindse zijde? En zijn dit overleden ouders of naasten uit vroegere incarnaties?

Antwoord: Ja, kijk, je gaat niet iemand helpen waar je helemaal geen contact mee hebt. Maar ouders en zo, dat is het weer te sterk betrekken in de richting van familierelaties. Het beste kun je het zo uitdrukken: wanneer een mens kort voor of tijdens het overlijden harmonisch is met bepaalde geestelijke entiteiten, zullen deze zich aangetrokken voelen daartoe en is de kans groot dat zij dus hulpverleners. Daarnaast kan het zijn dat mensen door stoffelijke of andere contacten, soms vele incarnaties lang, met iemand verbonden zijn en die zullen natuurlijk dan ook bij het feest aanwezig zijn om te zeggen: "Welkom thuis."

Vraag: Kunnen wij onszelf van ziekte genezen door bepaalde yoga-oefeningen of vasten? Men zegt ook dat bruine rijst het lichaam zuivert.

Antwoord: Bruine rijst. Ja, ik weet niet wat u eronder verstaat. Als u ongepelde rijst bedoelt, is het in ieder geval veel gezonder dan de gepelde, dat is een feit. Maar of ze het lichaam zuivert, ze heeft geen bijzondere laxerende of afdrijvende werking. Dus op dat gebied niet. En voor de rest geldt, zoals bij elke voeding, wanneer ze de bestanddelen bevat die het lichaam nodig heeft om met een zo gering mogelijke vervuiling, dus zo weinig mogelijk afvalproducten, goed te functioneren, dan wordt hierdoor inderdaad een vernieuwing tot stand gebracht. Kun je jezelf genezen door bepaalde yoga-oefeningen? Voor psychische spanningen is dat zondermeer juist. Wanneer het gaat om storingen in de levensstromen, is het soms juist. Wanneer het gaat om bijvoorbeeld infectieziekten en dergelijke, is het onjuist.

Voldoende?

Vraag: Kunnen we bewust contact krijgen met onze helpers aan gindse zijde?

Antwoord: Ja, ik dacht even dat wordt wat leuk, zeg. Neem me niet kwalijk, hoor. Het is handig. Ik dacht even dat het een interessante vraag werd. Kort gezegd, u kunt wanneer u daarvoor gevoelig bent inderdaad een steeds bewuster contact krijgen met uw geestelijke helpers. Het is echter niet bepaald raadzaam om daar zelf erg naar te streven. Wanneer u probeert om voortdurend ontspannen te zijn, al is het maar drie perioden van drie minuten per dag, dat is toch niet veel. Dan zult u door die ontspanning de mogelijkheid scheppen dat ze u bereiken wanneer zij dat wensen. Maar als u gaat zeuren dat ze moeten komen, dan heb je een grote kans dat je meer tegen jezelf praat dan dat een geestelijke helper tegen je praat.

Voldoende?

Vraag: Heeft u een goede raad voor verslaafden en een hoopgevende boodschap?

Antwoord: Een goede raad heb ik wel. Denk niet dat je er zo mee kunt stoppen. Maar begrijp wel dat elke dag een beetje ellende ook betekent dat je langzaam minder gebruikt. En de hoopgevende boodschap is deze: wanneer je je wil nog hebt, dan kun je, wanneer je niet te bang bent voor de gevolgen, heel vaak in een betrekkelijk korte tijd clean worden en blijven. En dan wat misschien ook voor hen iets hoopgevender is dan het andere: wanneer je niet voortdurend in je roes en in je dromen alleen de werkelijkheid zoekt, maar ondanks alles toch het contact met je medemensen zoekt te bewaren, dan zal de geestelijke schade die hieruit voortkomt vaak kleiner zijn dan je nu zou veronderstellen.

Vraag: Kiest een ziel de ouders waarbij hij geboren zal worden?

Antwoord: Ik zal proberen om het heel kort te zeggen.

Kijk, een ziel kan de ouders kiezen waarbij je geboren wil worden wanneer die ziel volledig bewust is. Maar dat is precies hetzelfde als de chef-kok die zelf vlees in gaat kopen, die wil zeer bepaalde delen van bepaalde dieren hebben. Maar u gaat naar de winkel voor een lapje biefstuk. Dat wil zeggen dat de meesten die incarneren wel zoeken naar datgene wat bij hen past, maar daarbij niet uitdrukkelijk een bepaald ouderpaar en alleen bepaalde hereditaire eigenschappen prefereren en al het andere afwijzen. Wijzen.

Voldoende?

Vraag: Moet ieder mens een goeroe zoeken of zijn sommigen zover dat zij op eigen krachten hun ware zelf kunnen verwezenlijken?

Antwoord: Zoek geen goeroe, maar zoek uzelf. Wanneer u bezig bent uzelf te vinden, dan vindt u ook de leraar op uw pad. Denk niet dat een leraar altijd een mens is. Vaak is het eenvoudig: het je steeds weer bereiken van bepaalde gegevens. Alles wat je in het leven bereikt, mag je beschouwen. Je moet proberen om jezelf te blijven en om het beste wat in je bestaat voortdurend naar voren te brengen, zodat je een steeds harmonischer beeld van de wereld opbouwt. Wanneer je dat doet, zul je altijd weer mensen en mogelijkheden en dingen ontmoeten die je verder helpen op je weg. Maar zoek niet één goeroe, want dit is een oosterse praktijk die op geheel andere werkingen en samenhangen stoelt dan voor u in het westen mogelijk zijn.

Vraag: Bestaan kabouters?

Antwoord: Ja, hoe heten die? Dat was toch een partijtje of zoiets? Maar als u vraagt: "Zijn er natuurgeesten die de mens wel eens verkeerdelijk overigens als kabouter aanduidt?" Ja. Ze zijn er wel, maar ze zijn verstandiger dan de mensen, want ze trekken weg waar te veel mensen bijeenkomen. Nee, hier zijn geen kabouters. Nou ja, een paar ex-kabouters zitten er wel tussen, hoor. Maar dat zou je ze ook niet meer aanzien dat ze de blokfluit zo mooi hebben gevonden. Dus ik hoop dat voldoende is, ja.

Vraag: Mag ik vragen, zijn er ook vrouwelijke kabouters? Je ziet altijd dat er alleen maar mannetjes zijn.

Antwoord: Nou, dat hebt u dan net verkeerd gedacht. Maar misschien mag ik u een raad geven: ga dus een keer praten met Rien Poortvliet. Elfjes zijn er ook. Ik heb gezegd natuurgeesten. Natuurgeesten leven op een andere manier, zijn op een totaal andere wijze verbonden met de materie dan u, hebben een andere levensgang, een andere vorm van bewustzijn. Maar als ze zich manifesteren of worden waargenomen, dan zal de mens ze meestal zien als genomen kabouters, elfjes, en noemt u ze maar op. Nereïden, wat heb je nog meer? Oreaden, al die oude, mooie figuren uit de legende.

Vraag: Is dat dan gezichtsbedrog of is dat dan echt?

Antwoord: Nee, ze zijn echt.

Reactie: Nee, maar zoals de mensen ze zien.

Antwoord: Zoals de mensen ze zien, dat is een relatie tussen het beeld van de mens. De mens zoekt iets vergelijkbaars, daardoor wordt de vorm onwillekeurig meer menselijker dan ze onderling pleegt te zijn. En de mens zoekt ook afwijkingen die dan weer passen bij zijn eigen levenspatroon en dan gaat u dus bijvoorbeeld andere oren zien of iets dergelijks. Als u rekent hoe een mens al met zijn voorstellingen vaak zijn burens misvormt, dan is het geen wonder dat hij dat natuurgeesten doet die hij nog nooit gezien heeft.

Reactie: In plaats van een vraag te stellen, wil ik deze gelegenheid van deze gelegenheid gebruik maken om u en uw vrienden die hier steeds komen, mijn innige dank te betuigen. Geduldig hoort u onze vragen aan en beantwoordt ze, ook al zullen ze er wel bij zijn die vaak niet gemakkelijk zijn. Ik ben ervan overtuigd dat ik namens velen spreek als ik zeg dat u ons met deze avonden heel gelukkig maakt.

Antwoord: Nou zou ik eigenlijk moeten buigen, maar mag ik iets terugzeggen? Ja. Het feit dat we op elke avond weer enkele van u voldoende bereiken om u te helpen een beetje gelukkiger en anders te leven, dat is voor ons heel veel meer waard dan u zich voor kunt stellen.

En wat u doet met onze les, is veel belangrijker dan de dankbaarheid die u voor ons koestert. Zeg, neem me niet kwalijk, hoor. Even gezegd.

Vraag: Er zijn mensen die de gave hebben, op welke wijze dan ook, om met uw wereld te communiceren. Kunnen mensen zoals ik, die die gaven nog niet hebben, iets doen om deze te ontwikkelen om in contact te komen? En hoe?

Antwoord: De meeste mensen hebben dat contact wel, maar dat contact wordt verdrongen en dat kan zijn door opvoeding, het kan zijn door levensomstandigheden, en het kan ook zijn omdat u van de geest iets verwacht wat ze niet kan geven, namelijk een vaderlijke leiding die alle aansprakelijkheid aanvaardt en bovendien nog vertelt waar je de 100.000 kunt kopen.

En neem me niet kwalijk dat ik het zo zeg, maar dat is zo. Wanneer u nog niet zover bent, maak u niet druk. De geest is rond u, die hele wereld van ons ligt vlakbij de uwe voortdurend. En heel vaak ontvangt u signalen. Dat u niet weet waar ze vandaan komen en misschien denkt dat het uit uzelf voortkomt, is niet belangrijk. Onze wereld telt voor u pas wanneer u dood bent, dan is het ook uw wereld. Dan moet u er leven, dan moet u er volledig bewust en harmonisch tegenover staan. Leef nu eerst uw eigen leven en doe dat zo goed mogelijk. Dat is veel belangrijker dan contact te hebben met onze wereld. En wanneer u de gave ontwikkelt, misbruik ze niet, probeer niet daardoor uw eigen leven een heel andere inhoud te geven ten aanzien van anderen, blijf uzelf, maar probeer wel alles wat u uit die geest leert toch weer te gebruiken om anderen gelukkiger te maken, zonder u daarop voor te laten staan.

Nou, dat is dan voor mij nu het laatste. Maar eerlijk, dat is het beste. Ik kan u wel methode geven, maar ik doe het vandaag niet, want daar heb ik heus geen tijd voor.

Vraag: Kun je met zwarte magie iemand vernietigen? En hoe kan die persoon zich daartegen verweren?

Antwoord: Zwarte magie kan iedereen vernietigen die zelf het duistere in zich draagt en ertoe wordt aangetrokken. Je kunt met zwarte magie nooit iemand die evenwichtig en harmonisch is vernietigen, alleen de onevenwichtigheden kunnen versterkt worden en daardoor een suggestieve werking krijgen. Dus dat is al heel duidelijk, dacht ik. En hoe je verweren kunt ertegen: wanneer je zwart-magisch wordt bedreigd, trek je je terug in je eigen geloof aan licht. Vraag je niet af of iets misschien voort kan komen uit zwarte magie, doe of dat ze niet bestaat en probeer in jezelf zo sterk en zo licht mogelijk te zijn, dan zul je ontdekken dat als ze jou reumatiek sturen, ze zelf krom gaan lopen. En als u dat dan achteraf kunt constateren, bent u misschien ver genoeg gevorderd om te zeggen: "Ik ken een klein beetje witte magie. Ik neem het weg."

Vraag: Twee maanden geleden ging de spreker fel in tegen de nivellering. Hoe staat u tegen de nivellering zoals die gehanteerd wordt in het boek Buitenaardse beschaving van Stefan Denaerde?

Antwoord: Ik heb het boek niet gelezen. Kan er dus moeilijk tegenover staan. En wat nivellering betreft, ik geloof dat nivellering een modewoord is. Maar je moet nooit proberen de mensen gelijk te schakelen. Zolang eenieder de mogelijkheid krijgt om zich voor ons eigen aard te ontwikkelen, is er volgens mij geen sprake van nivellering. En datzelfde geldt ten aanzien van de prikkels die een mens nodig heeft in zijn leven. Niet iedereen heeft dezelfde nodig. Probeer dus niet in iedereen toe te brengen zich met hetzelfde tevreden te stellen, mijn advies.

Vraag: Wat zijn de mogelijke oorzaken van dementie? Misschien een verkeerde leefwijze?

Antwoord: Er zijn heel veel mogelijkheden voor, waarvan ik er maar enkele wil opsommen. De eerste is eenvoudig: een zodanig verslijten van de weefsels dat zowel de bloedsomloop als ook de energieën die in de cellen berusten, eigenlijk onvoldoende gaan reageren. En dan kun je zeggen, dat is een verkeerde leefwijze, maar dat kan van alles zijn. Het kan uit voeding komen, het kan een kwestie zijn van erfelijkheid zelfs. Het kan een kwestie zijn van je afsluiten voor de werkelijkheid omdat je de problemen niet aan kunt, waardoor een concentratie op het verleden ontstaat die langzaam maar zeker een reactiemogelijkheid op het heden beperkt. Dan heb je ook seniliteit.

Er zijn dus heel veel redenen. Er zijn zelfs redenen te vinden in het niet juist functioneren van bepaalde kleine kliertjes in je lichaam. Dus je kunt er zoveel redenen voor geven, maar de voornaamste is geloof ik wel dat iemand niet in staat is in zichzelf, en dat is mijn persoonlijke mening, niet in staat is in zichzelf vrede te vinden en te behouden met zijn eigen verandering wanneer het lichaam ouder wordt.

Vraag: Wat is het effect van 's nachts werken en overdag slapen op een mens en voor zover dat effect nadelig is, hoe is het op te vangen?

Antwoord: Ja, ik zou het heel eenvoudig kunnen maken en zeggen: "Als je overdag slaapt, slaap je zo goed niet." Maar dat is ook niet altijd waar. Ik zou dit willen zeggen: er zijn een aantal typen die een eigen curve hebben van activiteit. Sommige van die curves liggen bijvoorbeeld in de ochtend, andere liggen in de namiddag, andere in de avond en er zijn er ook wiens hoogste activiteit pas begint eigenlijk tegen de avonduren, 10 uur, 12 uur, 1 uur zo. Kijk, de mensen die deze energiepiek hebben, kunnen best nachtwerk doen, nietwaar? Vermoed dat hij misschien een andere piek heeft, ook makkelijker. Die rust dan wat makkelijker uit. En wanneer je dus zegt: "Ik moet eerst kijken waar de eigen pieken liggen van een mens," dan kom je ook tot de conclusie: bepaalde mensen kunnen beter nachtarbeid verrichten van al dan anderen. En mensen met een voortdurend wisselende werkcyclus, een verschuivende werkcyclus, moeten zich voortdurend weer aan een ander ritme aanpassen en dit kan voor hen frustrerend werken.

Is dit voldoende? Er zit veel meer vast, kun je een heel onderwerp van maken, maar ik moet vragen beantwoorden.

Vraag: John Foster is volgens één der sprekers niet zo zwart als menigeen hem ziet. Hoe zwart of wit is hij volgens u?

Antwoord: Nou, op een kruispunt zou je hem als zebra kunnen gebruiken. Dus en zwart en wit, maar er loopt wel een streepje door.

Vraag: Heeft u contact gehad met een goddelijke omgeving? Zo ja, wie en hoe ervaart u dat?

Antwoord: Gewetensvraag. Wie, nee. Goddelijke omgeving, dat is niet wie. Het is ook zelfs niet wat. Het is eenvoudig in jezelf vergeten in een verrukking die je pas beseft nadat het contact verbroken is. Pas dan weet je, ik heb dit ervaren. Dus u begrijpt, daar is verder weinig over te zeggen.

Vraag: Is er een hiërarchie in het rijk van entiteiten? Zo ja, heeft dit te maken met eruditie, wijsheid of iets dergelijks? En zo nee, kent gij elkaar?

Antwoord: Ja, wij kennen elkaar beperkt. Ik kan u ook wel vragen: "Kent u iedereen in Amsterdam?" Bij ons zijn de aantallen veel groter. Dus ken je elkaar? Ja, je ziet elkaar, je beleeft elkaar, maar kennen dus een nader contact en een samenwerking is altijd maar met beperktere aantallen. Dus dat in de eerste plaats. En dan, ja wat moet je dan nog zeggen eigenlijk over ons leven? Er is geen hiërarchie in de zin van een vaste indeling. Misschien kan ik het best weer vergelijkend zeggen: als er brood gebakken moet worden, is de bakker de baas. Moet er gesmeed worden, dan zal de smid het zijn. Met andere woorden, elke kracht heeft door zijn capaciteit en zijn arbeid gezag op het punt waarop deze specifiek zich manifesteert. Dat is het beste antwoord wat ik u zo gauw kan geven.

Vraag: Heeft u een verklaring voor de vele spoorloze verdwijningen van bemanningen van schepen en vliegtuigen in de Bermuda Driehoek en de Duivelszee bij Japan? Heeft het met buitenaardse krachten te maken en bestaat.....

Antwoord: We hebben er een hele brochure over uitgegeven, dus het is te moeilijk om het kort te beantwoorden. Misschien kunt u die eens een keer van iemand lezen.

Vraag: Wat is de betekenis van het getal drie in de geestenwereld en in welk verband moeten wij dit getal zien ten aanzien van nog levende personen?

Antwoord: Als je het voor levende personen beschouwt, kun je zeggen drie is het getal van vervulling of openbaring, beide is mogelijk.

Het is de werking waarbij zowel het goddelijke aanwezig is als ook de factoren besef en leven vanuit God of werken vanuit God, waardoor dus het eigen levensniveau bepaald wordt. Voor ons betekent het getal drie in feite de samenvloeiing van het nu met ons begin en met ons einde. Dat is de eenvoudigste manier om te zeggen.

Vraag: Kan men via numerologie ook iemands sterfdatum voorspellen? En zo ja, de datum en naam enzovoort?

Antwoord: Nou, theoretisch zou het mogelijk zijn. Maar wanneer u er ooit aan begint, wil ik u één raad geven: geef geen garantie aan de erfgenamen, want ze komen hun geld terug halen.

Vraag: Kan men via uitschakelen - als dat kan - van natuurwetten, sneller zich sneller voortbewegen dan het licht met materie?

Antwoord: Je hoeft geen natuurwetten te veranderen. Je moet alleen je eigen dimensionele oriëntatie veranderen, dan is het inderdaad mogelijk.

Vraag: Wat is het uiteindelijke doel van de evolutie?

Antwoord: Ik geloof dat de evolutie in feite een voortdurende omwenteling is, een revolutie, die een golfpatroon vertoont, althans op aarde, waardoor een volledig afgeronde schaal van ervaringen mogelijk wordt. En geestelijk gezien betekent dit niet een hoger worden dan je was, dus geen hoger type, maar een evenwichtig type, dat daardoor evenwichtiger op het geheel waarvan het deel uitmaakt kan reageren.

Vraag: Wat voor kabinet krijgt Nederland?

Antwoord: Zoals er nu uitziet, geen.

Vraag: Zullen er zich in de nabije toekomst in Nederland belangrijke geestelijke evenementen voordoen?

Antwoord: Er zullen inderdaad ook in Nederland een aantal verschijnselen, openbaringen zijn van occulte en geestelijke aard, dit overigens, en dat mag ik erbij opmerken, zowel in occulte kringen en gewoon gezelschappen die er niets mee te maken hebben, als ook in kerken. Verschil in interpretaties zal dus wel ontstaan. En ik neem aan dat dat zelfs nog in de volgende maand hier en daar reeds het geval zal zijn. U kunt rekenen met een jaar waarin een aantal van die verschuivingen en ontwikkelingen zich voordoen. Ik ben bang dat een groot deel ervan onderdrukt wordt, omdat het een nieuw licht zou werpen op allerhande bestaande toestanden.

Vraag: Slaat dat op de UFO?

Antwoord: Dat slaat niet op de UFO.

Vraag: Maar krijgt het nog een vervolg? Een nieuwe beweging, of iets?

Antwoord: Laten we hopen van niet. Want een nieuwe beweging is een hernieuwde poging tot massaliteit die uiteindelijk uitloopt in een verloren gaan van het individuele besef. En het individuele besef is nodig om een verdere vergroting van harmonie, enzovoort, enzovoort, te krijgen. Oké?

Vraag: Maar bedoelt u dat iedereen in ons land daar iets van zal merken dan?

Antwoord: Nee niet iedereen. Ik heb gezegd, zal in bepaalde kringen gebeuren. Wat u er misschien van zult merken, dat is een plotselinge verandering in het gedrag van mensen of misschien een paar bijna spottende mededelingen in de krant dat er ineens een hele toeloop is, want iemand heeft in zijn kippenren een verschijning gezien of zoiets, weet je wel.

Reactie: Nou, er is een Mariaverschijning in Panorama deze week.

Antwoord: Oh ja, maar die rekenen we niet mee als bijzonder, dat is een continuïteitserie. Mariaverschijningen, als u die wilt volgen voor Nederland, kunt u zeggen het is nou iets bijzonders misschien, maar als u dat bekijkt over het hele katholieke deel, het christelijke deel, vooral het Roomse deel natuurlijk, dan kunt u zeggen dat die Heilige Maagd het ontzettend druk heeft, want ongeveer om de drie dagen brengt ze wel ergens een werkbezoek.

Vraag: Hoeveel is daarvan illusoir?

Antwoord: Nou, volgens mij 9/10e.

Vraag: Is Sadat zoiets dergelijks overkomen? Een ingeving of iets?

Antwoord: Nee, en laten we hopen dat dat het ergste is wat hem binnenkort zal overkomen.

Vraag: Waren de Meesters van Wijsheid, de zogenaamde Mahatma's van Madam Blavatsky, geestwezens of levende mensen? En hoe zijn deze Mahatma's in deze tijd, dus in 1977, nog te bereiken?

Antwoord: Nou, aangezien er nog enkele zijn die op het ogenblik zich soms in de stof manifesteren, zou dat bereiken een kwestie zijn van de juiste afstemming, dan komt u vanzelf wel in de buurt. Maar of ze de heer van wijsheid zijn, neen. De heren van wijsheid zijn geestelijke krachten die heer genoemd worden omdat ze een bepaald deel van de goddelijke essentie die voor mens en degenen met de ontwikkelingscyclus van de mens gebonden, een werking heeft van wijsheid, dat wil zeggen het doorzien van de werkingen die beseft worden.

Vraag: Meester Morya?

Antwoord: Morya is op aarde inderdaad wel actief op het ogenblik, ja.

Vraag: Koot Hoomi?

Antwoord: Koot Hoomi is op dit ogenblik rustende voor zover ik weet, maar hij bevindt zich niet ver van de aarde af omdat hij behoort bij de nieuwe inwijdingsweg die binnenkort weer geopend wordt.

Vraag: En Djwal Khul tenslotte?

Antwoord: Ik dacht dat hij zich manifesteerde.

Vraag: Haalt de Theosophical Society nog het jaar 2000 of zal ze dan door gebrek aan belangstelling, geld en leden verdwenen zijn? En welk advies kunt u geven aan de leden van deze Society om hun organisatie opnieuw tot bloei te brengen?

Antwoord: Dat is heel eenvoudig. Beschouw uw leer niet als dogmatisch juist. Beschouw Blavatsky niet als de bron van een openbaring die onveranderlijk of onfeilbaar is, maar als een richtingaanwijzer die u zegt in welke kant, aan welke kant u een bepaalde ontwikkeling kunt vinden. Bovendien, probeer het theekransjeskarakter dat zoveel van uw samenkomsten geestelijk bezetten, te verbreken, en ook de plechtige ernst. Word realist en besef hoe u de krachten die u zeker ook uit de werken van Blavatsky leert kennen en waarmee u zelf iets kunt doen, op een nuchtere wijze kunt manifesteren en meedelen ten aanzien van uw naaste. Ik geloof niet dat de theosofen ten gronde gaan aan een gebrek aan inhoud van hun leer, maar vaak wel aan een gebrek van overtuigdheid waardoor ze met anderen alles delen zonder het tegelijkertijd als mysterie voor te stellen.

Vraag: Ik ben nog, tussen haakjes, niet geheel overtuigd van een zelfbewust bestaan na de lichamelijke dood. Mijn conclusie tot dusver over de heer Karel van de Nagel - dat is dus het lichaam wat u nu in uw beheer neemt - als helderziend medium is, dat deze heer een toestand van trance of verlaagd bewustzijn de onderbewuste geheugenregisters van de aanwezigen leest en zo de antwoorden geeft.

Antwoord: Ik kan daar maar één antwoord op geven. Wanneer u dat op het ogenblik gelooft, zal niemand het u kwalijk nemen, want u moet op uw eigen wijze reageren. Het is beter dat u zegt: "Het zijn geen geesten die spreken," dan dat u zegt: "Nou ja, het zullen ze wel zijn." Maar aan de andere kant kan ik u daarnaast vertellen dat u ongetwijfeld na uw dood uit een ander vaatje gaat tappen.

Vraag: Wat is de waarde van kunst voor de mensen en voor de andere zijde?

Antwoord: Zodra kunst de uitdrukking is van een zielsbeleving weergegeven in een stoffelijke vorm, is ze voor beide zijden onmetelijk kostbaar omdat ze harmonieën kan wekken in wezens, dus mensen zowel als geesten, waarvan ze zich nog niet voldoende bewust waren.

Zodra kunst echter een soort uiting van egotisme wordt, waarbij men in zelfbewondering anderen zijn eigen onbegrijpelijkheden voorlegt, werkt ze ten hoogste verwarrend, maar ongetwijfeld kan dit voor de kunsthandel toch bepaalde voordelen met zich meebrengen.

Vraag: Hoe zijn de grote reptielen uitgestorven?

Antwoord: Door een gebrek aan voortplantingsvermogen, samenhangend met wijziging van klimaat, plus dus een eigen verandering in groei. Je zou het kunnen zeggen, door veranderde omstandigheden waren ze niet meer in staat hun eigen normale interne balansen zo vast te houden dat daarbij vruchtbaarheid normaal ontstond, terwijl wat voortkwam dus van slechtere kwaliteit was, nageslacht, en dus ofwel moest verdwijnen ofwel, wat bij de meest vatbare soorten is gebeurd, dus in kleinere vorm verder moest leven en deze neiging tot verkleining aan het nageslacht heeft doorgegeven.

Vraag: Hoe groot is de doorsnede van het heelal? En hoe lang geleden ontstond het?

Antwoorden: Twee onbeantwoorbare vragen, omdat de doorsnee van het heelal een voortdurend variërende is en omdat het ontstaan van het heelal als zodanig eveneens niet in tijd af te meten is. Maar als ik het in uw tijd zou moeten schatten, dan zou ik zeggen, het zal waarschijnlijk 80 miljard, 90 miljard jaar geleden zijn geweest.

Vraag: En wat was er daarvoor dan?

Antwoord: Daarvoor was er energie in balans. De energie werd verstoord, daardoor ontstonden ten opzichte van elkaar werpende velden. Daardoor ontstond dus een snelle werveling van kleinere velden die door beide werden getrokken. Er ontstonden zo zelfs zelfstandige kleinste delen. Deze kleinste delen kwamen in onderlinge botsing en begonnen dus een onderling contact en een verbreken van contact, hetgeen resulteerde onder andere in een enorme explosie. Explosietheorie is juist.

Vraag: In hoeverre dient men verdraagzaam te zijn tegenover onverdraagzamen?

Antwoord: Ik zou zeggen, verdraagzaam voor zover het dingen betreft die er niet op aankomen. Verdraagzaam wanneer ze het niet met u eens zijn. En verdraagzaam, maar zeer beslist en desnoods zeer hardhandig op het ogenblik dat ze uw persoonlijke ontwikkelingsmogelijkheid zelf en daadwerkelijk aantasten.

Vraag: Hoe heet de ODV in Engeland? Kan ik ergens een adres lezen?

Antwoord: Geen commentaar.

Vraag: Wat gebeurt er met het medium op de steravond van de ODV?

Antwoord: Ja, dan staat een lichaam onder een zodanig hoge spanning dat het terugkomen vaak wat moeilijker is en dat het dus enige tijd duurt voordat de levensstromen weer hun normale ritme hebben gekregen, hun normale loop. En dat kan dan een periode van lichamelijk onbehagen met zich meebrengen.

Vraag: Wat gebeurt er met het publiek op de steravonden?

Antwoord: Gemiddeld genomen wordt het dus beïnvloed. Het krijgt zekere krachten toegestuurd. Maar het wordt tegelijkertijd in harmonie gebracht met bepaalde behoeften die in de wereld bestaan. Hierdoor wordt men als het ware afgestemd op een wereld waarin die verdraagzaamheid en dit begrip voor anderen een grotere rol kan spelen. En dit houdt dan weer in dat men daardoor ook gemakkelijker daarmee in contact komt of zich van het bestaan ervan bewust wordt.

Vraag: Hoe kunnen we het best de tijdwaarneming wijzigen? Dit is toch noodzakelijk?

Antwoord: Nou, ik geloof het niet. Wanneer je jezelf voorhoudt dat je alles moet doen en goed moet doen, dan neem je daar eenvoudig de tijd voor en dan krijg je vanzelf een andere tijdsindeling. Ik geloof dat in het tijdsconcept niet veel te veranderen valt. Maar dat het idee van een vast in te delen tijd, met een vaste gelijkmatige loop, langzaam maar zeker zou moeten worden verlaten, tenzij het gaat om het constateren van een bepaald punt in de tijd waarop men bijvoorbeeld elkaar ontmoet. Dat kun je dus wel doen, maar je zou terug moeten keren tot je

persoonlijke tijdsritme, dat versnellingen en vertragingen kent ten aanzien van het zonneritme, dat ook weer niet volledig synchroon is met het klokritme.

Vraag: Heeft de oosterse invloed door filosofie, kunst enzovoort, een belangrijke mening voor ons?

Antwoord: Je zou het kunnen zeggen dat het oosten voor u zeer belangrijk is op het ogenblik dat u het als een westerling wilt beschouwen en beleven. Op het ogenblik dat u probeert een oosterling te worden echter, wordt het voor u gevaarlijk, omdat u niet over de capaciteiten en voorgeschiedenis beschikt waardoor u in staat bent dit zondermeer te aanvaarden. Enkelingen uitgezonderd. Maar reken er niet op dat u tot die enkelingen zou behoren.

Vraag: Beïnvloeden geesten wel eens een speciaal familielid of goede vrienden tijdens hun leven?

Antwoord: Wanneer ze de kans krijgen wel, ja.

Vraag: Zal het Nieuwe Testament opnieuw worden verkondigd?

Antwoord: Nou, ik denk wel dat ze het een andere naam zullen geven. Want als je kijkt wat er in de naam van de leer van liefde en rechtvaardigheid gebeurd is op aarde, dan krijg je toch wel het gevoel dat de mens misschien moet leren terug te keren naar de geest van het Nieuwe Testament en afstand te doen van de woorden van de verkondiging.

Vraag: Geeft u eens het jaar 1978 in drie woorden of meer weer, alsjeblieft?

Antwoord: In drie of meer, nou, ik heb er meer dan drie nodig. In de eerste plaats: onrustig, verwarrend, afwisseling van harmonie en disharmonie. Oh, wel een betere zomer. En voor de mens die in staat is gelijkmoedig te blijven gedurende al die veranderingen en invloeden buiten hem, een geestelijk goed jaar dat ook in stoffelijke zin meer belooft wanneer u dit niet zuiver economisch interpreteert dan op dit moment denkbaar lijkt.

Nou, dat waren de vragen, vrienden. En ik geloof dat het ook langzaam maar zeker tijd wordt om de avond te gaan afsluiten, als u het niet erg vindt. Ja, dan hebben we daar een hele hoop methode voor, zoals u weet, maar de meest gangbare, dat is dus het schone woord. En geeft u nou maar een paar woorden, dan zal ik proberen er wat van te maken.

HET SCHONE WOORD

Reactie: Bloed - Klank - Energie - Liefde - Lichtfeest.

Antwoord: Nou, lieve mensen, ik heb hier dus een dolkstoot met een golfstroom van energie die bewogen door de klank wordt tot een bewustwording of zoiets. En u wou er dan nog een lichtfeest ook bij hebben, ja. Nou ja, dat kan natuurlijk een ligfeest zijn of een lichtfeest. Kijk, dan gaan we dus voorbij aan Sinterklaas en we denken toch een ogenblik werkelijk aan het licht, noem het voor mij een zonnewende als je niet Kerstmis wilt zeggen. Dan heb ik, kijk:

Er is een licht, ik leef een licht, heel vaag, een onbestemde verte door nevelen omwaasd is toch een licht.

Ik voel mijzelf tot dat licht gedreven, ik voel me deel van nieuw ontstaan. Ik voel mij deel van ander leven en als de dolkstoot van de tijd mij zegt: "Jij kent geen eeuwigheid," dan nog zeg ik: "Ik leef het licht en sterker steeds weer wordt mijn staren naar het vage licht, dat vaag misschien reeds nu iets schijnt te openbaren van vrede en van kracht, van licht en dansen, een eeuwige jeugd, een laaiend vuur van vaste vreugd die in het duister diep bestaan verbrekend al de sombere waan.

Het licht van het ik doet openbloeien, en het ik zo verder op doet groeien totdat het leven kan met licht, ook zonder nevel, zonder grens totdat je met het licht versmelt en bent deel van God, bewust, en mens ondanks dit al en een geest die leeft.

Want uit het licht komt alle streven en uit de liefde van het licht wordt werkelijkheid gegeven waarin een elk kan voortbestaan."

De duisternis blijft steeds weer waan geboren mede uit onszelf, een kracht waarin het aarzelend zijn leidend onder onbegrepen veranderingen kent een pijn van leven, die niet in het licht maar in het onbegrip van licht en in het onbegrepen zijn in het zijnde zelf is neergeschreven.

Nou, dan heeft u uw lichtfeest. Compleet met dolkstoot en nog een paar dingen erbij.

En mag ik u dan nog een klein dingetje geven, zo'n kleinigheid ten afscheid: denk liefdevol aan medemensen en geef ze wat je geven kunt. En geef die ander altijd alles wat je hem werkelijk ook gunt. Zeg niet dat zal een ander wezen die dat voor mij en anderen doet. Want Sint en Piet die doen het niet. En mogelijk zijn die anderen uiteindelijk niet zo goed als u ooit hebt gedacht. Daarom, doe zelf en wacht niet tot een ander doet wat u al als wens en stimulans in het eigen zijn geschreven.

Goedenavond.

Oh ja, en natuurlijk, ik heb Sinterklaas erbij gehad, nu het lichtfeest. Mag ik u heel aangename feestdagen toewensen? Ja. En een Kerstmis met meer vrede dan kalkoen. En Sinterklaas met meer goedheid dan heiligmannen. En misschien een nieuwjaar dat niet een grens is tussen de voornemens die je geschonden hebt en die je gaat schenden. Maar alleen in het beseffen dat in de loop van de tijd alles zich vernieuwt en niet alleen het jaar, maar ook uzelf.

Prettige feestdagen.

Ps.

De volgende bijeenkomst is op 25 januari, maar dan in een grotere zaal.